

ÁLVARO ZAMORA, Mª Isabel; IBÁÑEZ FERNÁNDEZ, Javier (coord.). *Los museos de la Iglesia en Aragón. Zaragoza: Departamento de Historia del Arte-Universidad de Zaragoza, 2014. Artigrama, 29. 258 pàgs., ils. [17 x 24].*

Monografia amb deu treballs de recerca sobre els museus eclesiàstics de la zona aragonesa. Concretament se centra en els situats a les poblacions de: Saragossa, Osca, Terol, Jaca, Barbastro-Monzón, Albarracín, Calatayud, Daroca i Borja.

Sembla que el mateix tema aquí estudiat es va plantejar a *Artigrama* 8-9 (1992) amb un treball que feia referència a l'art eclesiàstic i amb aquesta nova presentació es vol aprofundir en el coneixement del patrimoni de l'Església.

M. Isabel ÁLVARO ZAMORA introdueix el tema amb un article de caràcter general, en el qual esmenta que part del patrimoni artístic de l'Aragó forma part dels museus de l'Església. L'autora indica que els museus diocesans varen sorgir a finals del s. XIX, tracta els inicis i després esmenta la situació i remodelacions que s'han portat a terme en alguns. Domingo BUESA CONDE i Javier BOROBIÓ SÁNCHEZ s'apropen a la creació del Museu Diocesà de Saragossa i la seva remodelació durant els darrers deu anys. S'ha buscat una coherència i la integració d'un edifici antic amb solucions actuals, esmentant-ne algunes. A continuació José Mª NASARRE LÓPEZ i Susana VILLACAMPA SANVICENTE es refereixen al museu que hi ha a la Seu d'Osca, amb obres sacres procedents d'esglésies, monestirs i convents de la diòcesi. El conjunt es va fundar el 1950, i inclou plateria i esmalt de l'Edat Mitjana, juntament amb obres gòtiques, escultures renaixentistes, etc.; tracten el programa educatiu. Pedro Luis HERNÁNDO SEBASTIÁN comenta el museu d'Art Sacre de Terol, i les darreres reformes que s'han realitzat. Destaca les obres del pintor valencià Antonio Bisquet i de l'escultor valencià Mariano Benlliure. Juan Carlos LOZANO LÓPEZ aprofundeix en el museu diocesà de Jaca, inaugurat el 2010, incidint en les característiques de l'edifici i els criteris seguits per adaptar-hi la col·lecció. Maite LÓPEZ APARICIO analitza el museu diocesà de Barbastro-Monzón, que conté una col·lecció d'art de l'Alt Aragó Oriental; destaca les obres més representatives. Ernesto ARCE OLIVA analitza el museu diocesà d'Albarracín, inaugurat el 1994, que consta de manuscrits, instruments musicals i objectes d'art custodiats al Palau Episcopal. Jesús Fernando ALEGRE ARBUÉS i Wifredo RINCÓN GARCÍA estudien el museu de la col·legiata de Santa Maria de Calatayud, situat en un claustre mudèjar i inaugurat l'any 2006. Inclou diversos objectes repartits entre aquest lloc, les naus i la sala capitular. Fabián MAÑAS BALLESTÍN es refereix al Museo Colegial de Daroca, creat a partir de les propietats de les parròquies desaparegudes l'any 1902. El museu va començar a funcionar el 1939 i s'ha anat ampliant; en l'actualitat conté taules gòtiques. El darrer treball és el presentat per Manuel GARCÍA RIVAS i Alberto AGUILERA HERNÁNDEZ sobre els quatre museus que s'han creat els últims anys. Els de la Col·legiata i Santa Clara són d'art religiós. Comenten l'origen i també aspectes de la col·lecció.

El conjunt de treballs ens ajuda a reconstruir la situació de l'art religiós a la zona de l'Aragó, tant pel que fa a les col·leccions, com a les instal·lacions i activitats que algunes d'aquestes institucions promouen.

IHE
(Secretaria de la revista)

Traducción de la reseña anterior:

Monografía con diez trabajos de investigación sobre los museos eclesiásticos de la zona aragonesa. Concretamente se centra en los situados en las poblaciones de: Zaragoza, Huesca, Teruel, Jaca, Barbastro-Monzón, Albarracín, Calatayud, Daroca y Borja. Parece que el mismo tema aquí estudiado se planteó en *Artigrama* 8-9 (1992) con un trabajo referido al arte eclesiástico y con esta nueva presentación se profundiza en el conocimiento del patrimonio de la Iglesia.

M. Isabel ÁLVARO ZAMORA introduce el tema con un artículo de carácter general, en el cual menciona que parte del patrimonio artístico de Aragón pertenece a los museos de la Iglesia. La autora indica que los museos diocesanos surgieron a finales del s. XIX, trata los inicios y después menciona la situación y remodelaciones que se han llevado a cabo en algunos. Domingo BUESA CONDE y Javier BOROBIO SÁNCHEZ se aproximan a la creación del Museo Diocesano de Zaragoza y su remodelación durante los últimos diez años. Se ha buscado una coherencia y la integración de un edificio antiguo con soluciones actuales, mencionando algunas. A continuación José Mª NASARRE LÓPEZ y Susana VILLACAMPA SANVICETNE se refieren al museo que se encuentra en la Seo de Huesca con obras sacras procedentes de iglesias, monasterios y conventos de la diócesis. El mismo se fundó en 1950, e incluye platería y esmalte de la Edad Media, junto con obras góticas, esculturas renacentistas, etc.; aluden a su programa educativo. Pedro Luis HERNÁNDO SEBASTIÁN comenta el museo de Arte Sacro de Teruel, y las últimas reformas que se han realizado. Destaca las obras del pintor valenciano Antonio Bisquert y del escultor valenciano Mariano Benlliure. Juan Carlos LOZANO LÓPEZ profundiza en el museo diocesano de Jaca, inaugurado en 2010, incidiendo en las características del edificio y los criterios seguidos para adaptar la colección. Maite LÓPEZ APARICIO analiza el museo diocesano de Barbastro-Monzón, que contiene una colección de arte del Alto Aragón Oriental; destaca las obras más representativas. Ernesto ARCE OLIVA analiza el museo diocesano de Albarracín, inaugurado en 1994, que consta de manuscritos, instrumentos musicales y objetos de arte custodiados en el Palacio Episcopal. Jesús Fernando ALEGRE ARBUÉS y Wifredo RINCÓN GARCÍA estudian el museo de la colegiata de

ÍNDICE HISTÓRICO ESPAÑOL

ISSN: 0537-3522

CEHI- Universitat de Barcelona (juny 2016)

Santa María de Calatayud, situado en un claustro mudéjar e inaugurado en el año 2006. Incluye diversos objetos repartidos entre dicho lugar, las naves y la sala capitular. Fabián MAÑAS BALLESTÍN se refiere al Museo Colegial de Daroca, creado a partir de los bienes de las parroquias desaparecidas el año 1902. El museo empezó a funcionar en 1939 y se ha ido ampliando; en la actualidad contiene tablas góticas. El último trabajo es el presentado por Manuel GARCÍA RIVAS y Alberto AGUILERA HERNÁNDEZ sobre los cuatro museos que se han creado durante los últimos años. Los de la Colegiata y Santa Clara son de arte religioso. Comentan el origen y también aspectos de la colección.

El conjunto de trabajos nos permite a reconstruir la situación del arte religioso en la zona de Aragón, tanto en lo que se refiere a las colecciones, como a las instalaciones y actividades que algunas de estas instituciones promueven.

IHE
(Secretaria de la revista)